

A KULTUR BYUTVIKLING

Christiania Torv slik det så ut da en bensinstasjon og parkerte biler preget det historiske bymiljøet. FOTO: OSLO MUSEUM

Færre murklosser med flatt tak kan bli resultatet av Riksantikvarens nye plan.

Nye hus skal passe inn i historiske miljøer

HILDE BJØRHOVDE

Det hender dessverre at det noen ganger brenner i den hvite trehusbebyggelsen i en av våre sørlandsbyer. Da har praksis de siste tiårene ofte vært å sette opp en murbygning med flatt tak som kontrast til den gamle arkitekturen.

Skrekkeeksempler viser at slike kontraster har skjemt viktige historiske bymiljøer.

Nå vil Riksantikvaren vil ha mer tilpasning og mindre kontrast i historiske bymiljøer. Dette fremkommer av den nye bystrategien.

Riksantikvar Jørn Holme har laget en slik strategi på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet og møter Aftenposten på Christiania Torv sammen med klima- og miljøminister Vidar Helgesen.

Aksepterer kopier

– I nye tilfeller blir det mer aksept for å bygge kopi. Vi ønsker en skjerpet bevaringspraksis i de viktigste historiske byområdene, sier Holme.

Møtestedet Christiania Torv på toppen av Rådhusgata er ikke tilfeldig valgt. Riksantikvaren mener man her ser et forbilledlig eksempel på byreparasjon og tilpasning mellom gammelt og nytt og hvordan historiske bymiljøer

Riksantikvar Jørn Holme og klima- og miljøminister Vidar Helgesen er fornøyd med hvordan Christiania Torv er blitt. FOTO: ROLF ØHMAN

skal forvaltes. Legeforeningens nybygg er godt tilpasset Oslos eldste bygninger, og en bensinstasjon ble fjernet for å åpne torvet.

– Ny arkitektur må være oppsluttende, ikke kontrasterende. Den må ta opp i seg formen fra eksisterende arkitektur, sier Holme engasjert med den nye bystrategien under armen.

Han sier at det er viktig å ta vare på stilarter og epoker av historisk verdi.

250 områder i 75 byer er kartlagt i arbeidet med den nye bystrategien, hvorav 21 historiske bymiljøer i Oslo.

– Utgangspunktet for at vi bestilte denne bystrategien er at folk flest bor i byer og tettsteder, og at

det er viktig hvordan vi håndterer kulturarven i byene, sier Vidar Helgesen. Han påpeker at vi må bygge tettere og smartere som en del av en klimavennlig utvikling.

– Klimavennlig by

Klima- og miljøministeren sier at muligheter for friluftsliv nærmere der folk bor, er viktig i den klimavennlige byen, og at turveier godt kan være langs en elv.

Nettopp å åpne elver og få vannspeilet tilbake, er klimavennlige miljøtiltak.

– Å åpne gamle vannveier er tiltak som vil redusere flomfare. Vi må tilpasse oss klimaendringene, sier Helgesen.

Dette mener Riksantikvaren

Christiania Torv viser hvordan moderne arkitektur kan ta hensyn til historisk bebyggelse på en vellykket måte. FOTO: RIKSANTIKVAREN

Bygg som kontrasterer med det omkringliggende bygningsmiljøet har i ettertid ofte vist seg å fungere dårlig. Her fra Risør. FOTO: RIKSANTIKVAREN

Tilbygg i Levanger som i stor grad svekker verdien av den gamle rektorboligen. FOTO: RIKSANTIKVAREN

Etter en brann i Turnhallen i Oslo i 1988 ble det indre av bygget totalskadet, og et nytt bygg er gjenoppført bak den bevarte fasaden. Vellykket, mener Riksantikvaren. FOTO: RIKSANTIKVAREN

Brotorvet senter er oppført ved den eldre trehusbebyggelsen i Stathelle og er et av skrekkeksemplene på hvordan ny bygningsmasse slår knockout på bevaringsverdig bebyggelse. FOTO: RIKSANTIKVAREN

Dette sier Riksantikvaren om historiske bymiljøer

- 1** Skjerpet bevaringspraksis i de viktigste historiske byområdene. Nybygg og endringer skal i større grad videreføre byggeskikken og tilpasses det eksisterende bygningsmiljøet i høyde, volum, utforming og materialbruk.
- 2** Dersom opplevelsesverdiene til bygningsmiljøet er viktigst, kan bevaring av fasadene være løsningen. Riksantikvaren mener et bredt spekter av virkemidler er aktuelle, alt fra fredning og regulering til hensynssone.
- 3** Nybygg, rehabilitering og endringer på eksisterende bygninger skal være av høy kvalitet. De vil kunne bli fremtidens kulturminner.
- 4** Byreparasjon kan gjennomføres der det tidligere er gjort uheldige grep. Dette kan være tilbakeføring eller oppføringer av nye bygninger som ivaretar miljøets egenart.
- 5** Høyhus og fortetting kan være gode grep som del av en bærekraftig og klimavennlig byutvikling. Men det skal tas hensyn til de viktigste historiske bymiljøene og bylandskapet. - Riksantikvaren er for høyhus, men ikke overalt, sier Jørn Holme.

Arkitektpresidenten: Kvalitet må til for å lage fremtidens kulturminner

- Det er veldig fint at kvalitet skal vektlegges, for det er når man bygger med kvalitet at man lager fremtidens kulturminner.

Det sier president i Norske arkitekters landsforbund (NAL) Alexandria Algard i en kommentar til den nye bystrategien.

- Mer tilpasning og mindre kontrast kan tolkes på flere måter. Alle tider har sin arkitektur, og den gjenspeiler tiden vi lever i. Samtidig skal arkitekturen være

- Det går an å lage tilpasset arkitektur som ikke er kopi av den gamle, sier Alexandria Algard.

ærlig og si når den er fra. Det er en del av filosofien med kontrasterende arkitektur. Det viser at her er noe nytt. Men det går an å lage tilpasset arkitektur som ikke er kopi av den gamle. Det kan være moderne, men tilpasset, sier hun.

- Nå har Riksantikvaren en rådgivende rolle, og dette er retningslinjer for hvordan byene skal utvikles. Mange politikere vil nok synes det er tiltalende at det står at høyhus og fortetting kan være gode grep, sier Algard.

hilde.bjorhovde@aftenposten.no